

Quæ hic inte-
stina non
ne complen-
tur.

Intestina cõ-
nuu quidem ef-
se corpus, sed
plurilitate
numero ua-
rijsq; nomi-
bus, diuersas
ob causas do-
nari.

Breuis intesti-
norum hystoria
enumeratio.

Intestinarum
a uentriculo ex-
ortus, et gra-
cilis ductus seu
situs.

Gracilis inte-
stini in uia di-
uisio.
Primum.

INTESTINORVM constructionem ipsorum officio & usui cõuenire
tum demum opportunè narrabo, simulatq; eorum situm, formã, substan-
tiam, connexum, quæq; ipsi implantantur uenas, arterias & nervos, ac si-
quid aliud ad eorum fabricæ enarrationē reliquum erit explicuero. Intesti-
norum igitur, quæ Græcis *ἰντερνῶν* dicuntur nomina, nō omnia in præsentia
complectimur uiscera, uel quæ costas succingēte membrana & peritonæo
amplectuntur^a organa: aut etiam uel stomachum & uentriculum, ijs quæ
nunc intestina uocabuntur, non ascribam. Quandoquidem^b ductum ab inferiori orificio uen-
triculi ad podicem usque pertinentem, qui uenas Italicas ut plurimum quatuordecim & dimi-
diam longitudine æquat, peculiariter nūc intestinorū nomine comprehendam. Quæ etsi con-
tinuum idemq; sint corpus, quum tamen in uarios & multiplices & figura differētes anfractus
spirasq; circundantur, neque omni ex parte eandem situm, substantiã, & formæ naturam for-
tiantur, ac denique alia alij hominis parti contigua efficiantur, neq; præcipuus omnium eorum
usus par uideatur esse, ac si plura intestina essent, dissectionū peritis hæc enumeratur, primum
in^c crassiora & graciliora ipsa diuidentibus, atq; ex his rursus singulis ternariū numerū, ut sex
sint uniuersa cõstituentibus, ad eum quasi modum, quo idem cõtinuumq; perpetuò iter plura
uarias ob causas nomina fortiri cõstat. Quemadmodū Lutetiæ à diui Iacobi porta ad eam usq;
quæ Martini dicitur, iter, etiã si rectum sit, neq; per uarios giros procedat, nihilominus tamen
sexies (si recte memini) nomen euariat. Primum à diuo Iacobo, inde à paruo ponte, mox à tem-
plo Virginis, & nō multo post ab eius ponte, inde ab ænopolio quodam, & postremū ab æde
Martini appellationem mutans. Idem multo magis in fluminibus nō regijs, & quæ per mul-
tos giros procedunt uijis fieri cernimus. Cæterum utcumq; intestina inter sese uariant, omnia ta-
men inter uentriculum, & quæ excrementa egerimus sedem colloantur, forma tereti donata,
sed nō omni ex parte æquè capaci & orbiculata. Substantiam habēt membraneam, uerūm un-
dique non pariter aut crassam, aut tenuem: deinde duas peculiare tunicas orbicularibus, &
alicubi etiam rectis fibris intertextas fortiuntur, terciã ad has tunicas à peritonæo obtinentia.
Venarum præterea, & arteriarū, & neruorum furculos suscipiunt, sed non ubique similiter nu-
merosos, quemadmodū nunc persequi enitar, ab ipso intestinorū exortu sumpto initio. Ex hu-
miliori orificio uentriculi, quod in elatiori sua sede & dextro ipsius lateri proxima cõstitit, prin-
cipium intestinorū exoritur, illi uel orificio continuatur, quod simulatq; è uentriculo prodit, in
posteriora retortū, sub sede uentriculi posteriore secundū dorsū dextrū latus rectā deorsum
proficiscitur, in nullos omnino anfractus reuolutum. Quū primū uerò ad inferiorē usq; uen-
triculi sedem intestini istud sic occultatū, rectaq; descendens^d pertingit, sub colo intestino (quod
paulo post hæc^e porrigi audies) latitans, statim ex dextra sede in sinistrā retorquetur, ac uelut ex
alto sursum antrorsum ue assurgēs, in frequētes innumerosq; giros & anfractus^f reuoluitur, ac
nullis omnino intestinis obtegitur, sedem uniuersam quæ sub uentriculo ad pubis usq; ossa, & ad
ilia utrinq; habetur, occupat, ea demum excepta, quæ huic intestino colum in star orbis ad late-
ra^g circum duci, postea dicā. Horum sanè anfractuū seu reuolutionū nullus omnino neq; nume-
rus, neq; idem penitus ordo habetur, neq; illæ magis dextrā quàm sinistrā uentris sedē implent,
præter quàm quod ad dextrū ilium seu ile, ubi sedem longè maiorem supra ilium os ad pubem
usq; opplent in sinistro latere, colī intestini^h anfractu quopiam eam sedem sibi priuatim uendi-
cante. Vt cumq; uerò multiplices, uarijsq; huius intestini conspiciantur anfractus, perpetuò ta-
menⁱ è directo mediæ sedis dextri ilij formam, ipsiusq; amplitudinem, & pleraq; alia (uti post
subiungā) euariat, eandemq; crassitiem amplitudinemq; ab orificio uentriculi inferiori ad hanc
usque sedem obseruat, nisi aliquādo huius intestini^j pars sub uentriculi fundo ad dorsum pro-
ximè affirmata, inter dissecandum capaciore, ampliorq; reliquo intestini ductu (quemadmodū
subinde sit) occurrat. atque huiusmodi gracilis intestini ductus uisitur, quod ter nomen, ac si
tria essent intestina, uariat. Primum quidem constituitur tota ea intestini pars, quæ uentriculo
substrata, ab inferiori ipsius orificio rectā quodammodo eousq; descendit, ubi intestini in an-
fractus orbesq; primum cõuolui incipit, ac de huius intestini nomine aniles admodum conten-
tiones apud illos reperies, qui partis refectione neglecta, futiliter de uoce altercantur. Sunt qui
toram hanc partem quæ duodenum digitorū longitudinem in uiro ut plurimum æquat, non
intestinum, sed *ἰκθυον* & exortum, seu processum, seu ut eorum uertunt nonnulli appendicem
uocandum cõtendant. Alij etiam si ipsius principium è uentriculo nascatur, intestinum tamen
esse, ipsiusq; orificium *ἰκθυον*, reliquum uerò ipsius ductum, intestinū uocari affirmant, inte-
gros commentarios nugaci disceptatione implentes, parte interim quam in controuersiam uo-
cant, prorsus ignorata. Vocetur itaq; nobis uulgato nomine tanquā succinctiori, duodenum,
aut

aut intestinum longitudinem duodecim digitorum æquans, siquidem i-
mis Herophilo *ἡντερνῶν* appellabatur. Secundum intestinum^k illi
memoratū in anfractus gyros ue primū conuoluitur: & *ἡντερνῶν*, seu ieiunum
dissecandum reliquis intestinis inanius & magis uacūū reperiatur. Huius
conantes, tanquam nihil unquam in se contineat, ac per ipsum à uentriculo
nunquam transeat, aut momento tantūm in eo hæreret, scribere uidentur.
ileon, seu uoluulus Latinis, ut & Græcis *ἰλεον*, à frequentibus fortassis quæ
fractibus dicitur: ac etiam loco in quo ad abdominis latera continetur, ne
in crassi intestini principium desinit, ubi uerò principium suum obtineat, nō
Equidem ignoro quantam gracilis intestini portionem ieiuni nomine, gra-
litigantes, comprehendere uelint: neq; sanè^l à ieiuni intestini initio, ad ilei usq;
aliquid indicium obseruo, quo ieiuni finem ac ilei initium inter noscere que-
denum intestinum in ieiunum finire, ieiunumq; intestinum incipere credin-
næ ac arterie, quàm propter ilei ad crassiora intestina terminum, uisuntur: u-
sele habent modo. Deinde ieiuni initium rubicundius est, ilei finis magis al-
ter secundum ieiuni initium fortè magis inane ilei termino offenditur, ac in
antea dixi, omnia sunt media. Quapropter quis ieiuni habendus sit finis, a-
pium, non statuo: id intrepidè affirmans, nihil minus ieiunum ab ileo quàm
ri dissectionis professores obseruari asserunt, dirimi posse. neque profecto
quàm id quod ieiunum uocant, inane reperitur: & maiores (ut dicam poste-
les gracilis intestini ter nomen emutantis, ductus situsq; sunt. Forma autem
stat simili, ad amissim uidelicet tereti, & omni ex parte æquè ampla, nisi inte-
que innuebam) quā dorso proximè committitur, ieiunum^m que incipit, ac a-
bilem ad intestina deferentis, amplius obseruetur. Substantia quoque ter-
eadem est, membranea scilicet, modicè que admodum carnea. Constat eni-
quarum interna durior membranaq; est, uerūm interiori uentriculi tunica
nuior, magisq; carnea: utraq; tamē, tam exterior inquam quàm interior tenu-
orbicularibus ue fibris tantum intertextitur: nisi fortassis externa, idq; potissi-
fiora intestinaⁿ terminum, rectas quoque aliquot nanciscatur fibras, que tan-
cissimæ. Duodeni intestini pars elatior, utpote quæ uentriculo uicinior est,
res obtinet, cum uentriculi^o tunicis aliquid sibi commune adhuc uendican-
duas peculiare tunicas à peritonæi membranis uasa ad intestina securè defe-
ducit. Hæc namque unā cum uasis ad^p cauum intestinorum sedem pertin-
terio que inuolucro intestina induunt. Caua autem intestinorum pars An-
gratia nuncupatur, quam uasa primū attingunt, seu quæ intestina respici-
contraria. Ac duodeno quidem intestino tertiam tunicam ea omenti^q pri-
ius beneficio intestinum id dorso colligatur. Ieiunum uerò ac ileum tertiam
fenterio, quod ea dorso firmat, accipiunt. Sic duodenum quoque & i-
nam^r arteriam que habent peculiare, secundum ipsorum longitudinem
ctas, multosq; furculos in progressu illis diffundentes. Ac uena quidem à
quam mesenterio inseratur, principium obtinet: arteria autem, ab ea quæ iei-
num ac ileum frequētes uenas arterias que suas nan ciscuntur ab^s illis quæ
uena, & ab arteriæ radice supra renem arterias à magna originem ducentes
cienim rami in graciliora intestina ab arteriæ^t propagine diffunduntur, quæ
post feminalium arteriarum ortum originem sumit. Neq; etiam uasa, quæ
deno, secundum ieiuni & ilei longitudinem sub ipsis deducuntur, sed^u uelut
ex alto sursum tendunt, rectaq; antrorsum in intestina per tingunt, in quæ nu-
boris radicum modo, in cauum præcipuè ipsorum partem implantantur, o-
nam intestinorum sedem hiantia. Ileum & ieiunum^v nervos quoq; exigunt
sexti neruorū cerebri paris, qui costarū radicibus exporriguntur, duæ enim
utrinq; singulæ, ad mesenterii, & dehinc ad intestina frequēti utcūq; sobole
denū uerò^w nervos si quos habet, ab illis exigit, qui inferius uentriculi orificiū
dem adeunt. Dein duodenū priuatim id sibi uendicat, quod^x meatus bilē fla-
rens, illi implantetur. Idem intestinum in hominibus, & adhuc magis in car-
illud corpus, cuius antea uentriculum describendo memini, peculiariter sub
suffulciēda uasa ei intestino propria, ac quarūdā corporis glandularū modo
lento humore irrigandā. Quæq; nō duodenū solum, sed et reliqua intestina